

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ

Збірник матеріалів

**XXVI підсумкової науково-практичної
конференції викладачів**

22 лютого 2024

Київ 2024

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXVI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. М.В. Трофименка. Київ: МДУ, 2024. 406 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 11 від 22.04.2024)

Редакційна колегія:

Голова Трофименко М.В., ректор МДУ, кандидат політичних наук, професор;

Члени редколегії Балабаниць А.В., доктор економічних наук, професор;
Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор;
Булатова О.В., доктор економічних наук, професор;
Задорожня-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор;
Іванець Т. М., голова Ради молодих вчених МДУ, кандидат політичних наук;
Константинова Ю. В., кандидат історичних наук, доцент;
Омельченко В.Я., доктор економічних наук, професор;
Павленко О.Г., доктор філологічних наук, професор;
Романцов В.М., доктор історичних наук, професор;
Сабадаш Ю. С., доктор культурології, професор;
Тарасенко Д. Л., доктор економічних наук, професор;
Толпежников Р.О., доктор економічних наук, професор.

Збірник містить матеріали XXVI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 22 лютого 2024 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, екології, кібербезпеки, документознавства, культурології, журналістики, філології, літературознавства, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

**СЕКЦІЯ
«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МАРКЕТИНГУ ТА ТУРИЗМУ»**

Аракелова Інна,
кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри маркетингу та туризму
Маріупольський державний університет

Лісютін Антон,
кандидат наук з держ. управління, ст. викладач кафедри маркетингу та туризму
Маріупольський державний університет

**ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ ІННОВАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ В ЛЕГКІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ: ЗАПОЗИЧЕННЯ МІЖНАРОДНОГО
ДОСВІДУ**

Сучасний етап розвитку галузі легкої промисловості в умовах війни вимагає уважного аналізу та обґрунтування стратегій державного втручання для стимулювання інновацій. В даному аспекті доцільним вважається розгляд ключових векторів державної політики, від фінансової підтримки до технологічного розвитку, з фокусом на підвищенні конкурентоспроможності та створенні сприятливого середовища для інноваційного зростання у легкій промисловості; дослідження викликів та можливостей, що визначають сучасний ландшафт інновацій у легкій промисловості, а також розробка конструктивних рекомендацій для покращення державного впливу на галузь. Дане завдання можна виконати за допомогою запозичення досвіду країн-лідерів світового ринку легкої промисловості.

Легка промисловість в багатьох країнах світу була і залишається однією з провідних галузей економіки і промисловості зокрема. Більшість країн, що розвиваються, з низьким ВВП на людину активно розвивають легку промисловість. Країни із середнім рівнем доходів зазвичай частково забезпечують продукцією себе і ближні регіональні ринки.

Розвинені країни практично втратили текстильну галузь (за винятком технічного текстилю) і імпортують споживчу продукцію. Країни з розвиненою сировинною економікою також переважно імпортують текстильну продукцію.

Легка промисловість бере безпосередню участь у формуванні державних бюджетів багатьох країн світу. Пріоритетність легкої промисловості для економіки країн, особливо тих, що розвиваються, визначається високим рівнем прибутків, значною потребою у продукції на внутрішньому ринку, відносно низькою енергоємністю.

В сучасних умовах загострення конкурентної боротьби на ринку основним гарантом розвитку легкої промисловості є підтримка держави та державне регулювання. В більшості іноземних країн механізм державного регулювання розвитку легкої промисловості, зберігаючи властиву йому стабільність, безупинно розвивається та удосконалюється.

Дослідження й аналіз досвіду закордонних країн показують різноманіття підходів до управління галуззю, а також необхідність впливу на розвиток ринкової системи державного регулювання, впровадження відповідної законодавчої бази, що підкреслює роль держави в ринковій економіці. Причому в більшості як індустріально розвинених, так і країн, що розвиваються, розвиток легкої промисловості досяг високого рівня, для останніх вона стала одним з найважливіших секторів економіки, що забезпечує зайнятість населення, приплив іноземної валюти, насичення товарних ринків (Китай, Республіка Корея, Індія, Таїланд, Тайвань). В умовах посилення конкуренції все більшого значення в занятті лідируючих позицій на світовому ринку набуває конкурентоспроможність товарів (якість, дизайн, нові споживчі, медико-біологічні та функціональні властивості та інші).

Високі позиції країн стало наслідком поєднання високоефективних бізнес-операцій і вмілої політики держави щодо підтримки підприємств відповідних галузей. У більшості країн розроблені програми інноваційного розвитку підгалузей легкої промисловості, які включають в себе заходи державної підтримки виробників. Узагальнення досвіду цих країн в сфері інноваційних процесів в легкій промисловості зводиться до наступних напрямків:

- пряма державна підтримка підприємств-експортерів: цільове пільгове кредитування, повне або часткове повернення податків, часткова компенсація витрат на наукові розробки (дослідження) щодо підвищення якості (Туреччина);
- податкове та митне регулювання: пільговий режим оподаткування для виробників продукції легкої промисловості (Китай), неоподаткований, без ПДВ імпорт обладнання для галузі (Туреччина), звільнення від сплати корпоративного прибуткового податку організацій текстильної та швейної галузей в спеціальній економічній зоні «Онтустік» в рамках інноваційно-інвестиційних проектів зі створення нових виробництв (Казахстан);
- створення інфраструктури бізнесу: створення територіях інфраструктур бізнесу - технопарки, центри перевірки якості, сервісні, навчальні, інформаційні, логістичні центри та центри автоматизованого проектування моделей, науково-дослідних інститутів по вивчення властивостей тканин (Китай);
- оновлення устаткування і технологій: програма оновлення технологій для текстильної та джутової промисловості, концесійні позики на оновлення обладнання і технології. (Індія)

Ще одним з інструментів стимулювання попиту на ринку і локалізації виробництва може служити механізм державного замовлення, що встановлює вимоги щодо наявності локальних постачальників з локалізованим виробництвом. Цей інструмент активно використовується у всьому світі і на сьогодні в Україні ми бачимо яскравий приклад його використання для потреб Збройних сил України.

Дослідження міжнародного досвіду демонструють, що розвиток легкої промисловості в країнах-лідерах передбачає активну державну підтримку, виражену в пільговому оподаткуванні, залученні інвестицій, стимулюванні експорту готової продукції. Досягнення конкурентоспроможності цих країн в легкій промисловості є результатом чіткою та продуманої стратегії розвитку.

Узагальнюючи, можна підкреслити наступне: успішна інноваційна трансформація в легкій промисловості вимагає комплексного підходу державної політики. Ключові аспекти включають в себе потребу в ефективному фінансуванні, створенні інноваційних центрів, акцент на розвитку екологічно чистих технологій, підготовці кваліфікованих кадрів та, на сьогодні особливо важливо, адаптації до цифрової трансформації, яка на підприємствах даної сфери сильно відстає. Підтримка та розвиток даних напрямів можуть слугувати основою для формулювання стратегій та політичних рішень з метою сприяння інноваційному розвитку у легкій промисловості, забезпечуючи її сталість та конкурентоспроможність у глобальному контексті.

Література

1. Abdullazizova K. N. Foreign experience of development of textile industry. *Theoretical & Applied Science*. 2018. Vol. 3. P. 178–183.
2. Le Q. A., Tran V. A., Nguyen Duc B. L. The Belt and Road Initiative and Its Perceived Impacts on the Textile and Garment Industry of Vietnam. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*. 2019. Vol. 3. P. 59.
3. Munir K., Ayaz M., Levy D.L., Willmott H. The role of intermediaries in governance of global production networks: Restructuring work relations in Pakistan's apparel industry. *Human Relations*. 2018. Vol. 4. Pp. 560–583.
4. Stanojevic S., Bin Q., Jian C. Sino-EU15 Export Competition in Central and Eastern Europe: Is China Crowding Out Exports from the EU15? *Eastern European Economics*. 2020. Vol. 3. P. 264–282.
5. The EU Textile & Clothing Industry: Recent Trends. *Industrial Dialogue with Ukraine* // Isabelle Weiler Trade & Industry Manager Euratex. URL: <https://ukrlegprom.org/wp-content/uploads/the-eu-textile-and-clothing-industry-recent-trends.pdf> (дата звернення 19.01.2024 р.)

6. Мохова Ю.Л. Європейський досвід державного регулювання легкої промисловості URL: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/6_2018/15.pdf (дата звернення 18.01.2024 р.)

Балабаниць Анжеліка,
доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри маркетингу та туризму
Маріупольський державний університет

Солодковський Андрій,
1 курс, третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти, денна форма навчання,
ОНП «Менеджмент»
Маріупольський державний університет

МЕРЕЖЕВА ВЗАЄМОДІЯ ЯК СТРАТЕГІЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА РИНКУ

У сучасних умовах розширення глобалізації економіки, поширення інформатизації у бізнес-середовищі та формування інформаційного соціуму призводять до зростання складності прогнозування економічних процесів. Ця динаміка вимагає постійної адаптації форм організації бізнесу. Специфічно, утворення квазіінтеграційних зв'язків та розвиток мережових організаційних структур допомагають вирішувати проблему пошуку раціонального організаційного формату для партнерських відносин та об'єднання підприємницьких зусиль кількох підприємницьких організацій за допомогою нових методів адаптації до постійних змін у зовнішньому середовищі.

Головна мета підприємницьких мережових структур визначається економічним змістом самої підприємницької діяльності. Ця мета полягає в стимулюванні та задоволенні індивідуальних та загальних потреб сучасного суспільства, а також максимізації можливостей задовольняти комплекс соціально-економічних потреб учасників мережі в умовах невизначеності. Цілі учасників мережових структур постійно коригуються під час формування, функціонування та залучення нових бізнес-одиниць, враховуючи вплив зовнішніх факторів та внутрішній економічний потенціал мережевої структури, а також особливості сучасного стану і функцій кожної бізнес-одиниці в мережі.

Проблемам управління розвитком торговельних мереж приділяється значна увага в сучасній науковій літературі. Вітчизняними дослідниками у цій сфері є такі вчені, як Алопій